

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

binnenlandse veiligheidsdienst

Aan Zijne Excellentie de
Minister-President
Binnenhof 20
's-GRAVENHAGE

Uw kenmerk:

Bijlage(n) : 2

Onderwerp : Zuidmolukse notities

Ons kenmerk: 1361.208

's-Gravenhage, 5 december 1977

President Kennedylaan 25

Hierbij moge ik Uwer Excellentie wederom een rapport aanbieden betreffende een Zuidmolukse aangelegenheid, naar de inhoud waarvan ik mij verwijzing veroorloof.

Het Hoofd van de Dienst

Mr. P. de Haan

VERZENDLIJST

No.: 1361.208

Betreft: Zuidmolukse notities

Datum: 5 december 1977

1. Minister van Binnenlandse Zaken
2. Minister-President
3. Minister van Buitenlandse Zaken
4. Minister van Justitie
5. Directeur-Generaal voor Openbare Orde en Veiligheid
6. Directeur-Generaal van Politie

Dit stuk bestaat uit 6 blz.

Behoort bij brief no. 1361.208

Ex.no.: 2

ZUIDMOLUKSE NOTITIES

I. Algemeen.

Na de procesvoering en de wapenzoekeacties begin september 1977 in Assen en Bovensmilde kenmerkte de situatie binnen de Zuidmolukse gemeenschap zich door een periode van betrekkelijke rust. Hoewel de wijze waarop de zoekacties naar wapens voor de nodige kritiek van Zuidmolukse zijde heeft gezorgd, leidden deze acties van de Nederlandse overheid niet opnieuw tot waarneembare spanningen.

Veeleer was er in de afgelopen maanden sprake van een impasse in de Zuidmolukse activiteiten. In de diverse geleidingen vond een intensief beraad plaats waarin men de achterliggende gebeurtenissen analyseerde en men zich heroriënteerde op het te volgen beleid in de toekomst. Men kwam daarbij tot de conclusie, dat meer dan in het verleden aandacht geschonken diende te worden aan de signalen van de Zuidmolukse jongeren, die juist vanuit hun geïsoleerde positie opnieuw waren overgegaan tot ernstige terreurdaden.

Enkele, zich van hun verantwoordelijkheid jegens hun minder politiek geïnteresseerde achterban bewuste jongeren, namen het initiatief om te trachten alle Zuidmolukse jongerengroeperingen in één kader bijeen te brengen en vandaaruit zelf een beleidsvisie te ontwikkelen.

Het Zuidmolukse establishment in de persoon van II toonde eveneens dat het de problematiek van de jongeren onderkende. II kondigde naast een verjonging van zijn "kabinet" de instelling van een Politiek Forum aan, door middel waarvan de achterban mede-beleidsbepalend zou kunnen optreden.

Een andere activiteit waarmede II hoopte aan bepaalde verwachtingen van zijn kritische jongerenachterban te voldoen, was zijn aankondiging in Amerika te trachten contacten aan te knopen.

Voor wat betreft de relatie met de Nederlandse regering bleef II vasthouden aan het perspectief dat geboden zou kunnen worden door de Zuidmoluks-Nederlandse Gesprekscommissie.

In de ogen van de kritische radicale jongeren, maar ook naar de mening van de kern van het hoofdbestuur van de Badan Persatuan is voor deze Commissie echter weinig resultaat weggelegd.

II. Politieke activiteiten in Nederland

II.1 De Susunan Pusat Pemuda (S.P.P.)

Een aantal meer politiek geëngageerde Zuidmolukkers heeft, gevolggevende aan de door hen waargenomen verdeeldheid onder de Zuidmolukse jongeren, in augustus 1977 heropgericht de S.P.P.-R.M.S.

Deze organisatie stelde zich als voornaamste doel het bijeenbrengen van alle Zuidmolukse jongerenorganisaties in een federatief verband.

N.B.: Opmerkelijk was, dat belangrijk initiatiefnemer tot dit idee de II, lid van de Zuidmoluks-Nederlandse Gesprekscommissie was.

Na een succesvol te noemen aanlooperperiode bleek echter dat de S.P.P.-R.M.S. als gevolg van onderlinge controverses, een gebrek aan organisatievermogen en vooral de terughoudendheid van een aantal organisaties om op te gaan in een groter kader, een weinig succesvolle "follow-up" kende. Gesteld kan worden, dat de S.P.P. momenteel weinig anders is dan een "papieren" organisatie.

Een nagenoeg zelfde verloop kent het door II aangekondigde Politiek Forum.

II.2. Het Politiek Forum

Als gevolg van het door de Zuidmolukse leiding onderkende generatie-conflict, heeft in juli 1977 intensief overleg plaats gevonden tussen II c.s., de Badan Persatuan en de Zuidmolukse jongeren. Dit overleg resulteerde in de toezegging van II c.s. te zullen meewerken aan de totstandkoming van een Politiek Forum. Door middel van dit Politiek Forum zouden in het bijzonder de jongeren de gelegenheid krijgen tot inspraak in de politieke activiteiten van II en zijn "kabinet".

Dat de instelling van het Politiek Forum door de achterban echter zeer sceptisch wordt gezien, bewijst het feit dat er tot heden - circa drie maanden na aankondiging - nog steeds weinig animo bestaat om in een dergelijk lichaam zitting te nemen.

II.3. De Badan Persatuan

De grootste eenheidsbeweging van Zuidmolukkers in Nederland, de Badan Persatuan (B.P.), heeft na haar congres van 13 en 14 augustus 1977 nauwelijks meer van zich doen spreken. Slechts een kleine kern van het hoofdbestuur, te weten II en II, houdt zich bezig met de dagelijkse problematiek, waarbij men zich in het bijzonder richt op de Commissie KÖBBEN. Zowel II als II tonen zich ontevreden over het feit dat de Commissie KÖBBEN in haar werkwijze een veel ruimere interpretatie van haar taak hanteert dan in haar feitelijke opdracht van 17 januari 1976 was vermeld. Betrokkenen zijn van mening dat het Inspraakorgaan, waaraan de Badan Persatuan haar vertrouwen heeft geschonken, het direct verantwoordelijke en competente overlegorgaan is voor een aantal maatschappelijke vraagstukken waar de Commissie KÖBBEN zich thans op zou willen richten.

III. Politieke activiteiten in het buitenland

III.1. Activiteiten van II

Ondanks het feit, dat II in beginsel tegenstander is van het rechtstreeks leggen van contact in het buitenland - zulks in tegenstelling tot zijn "opponent", de "generaal" II - heeft hij toch, analoog aan zijn ouvertüres begin 1976, getracht betrekkingen buiten Nederland aan te knopen.

Van 19 september tot 7 oktober 1977 bracht hij een bezoek aan Amerika waar hij trachtte contacten te leggen met een Amerikaans senator en alwaar hij vanaf de publieke tribune enkele zittingen van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties bijwoonde.

Voorzover bekend, is II echter een illusie armer in Nederland teruggekeerd. De hoopvolle verwachtingen, medio augustus 1977 gewekt bij een aantal Zuidmolukse jongeren, zal hij derhalve niet kunnen waarmaken.

N.B.: Wanneer II concessies wil blijven doen aan zijn critische jongerenachterban zal hij zich ook in de toekomst niet van activiteiten in het buitenland kunnen distanciëren. Verwacht wordt dat hij, gelet op zijn recente ervaringen, niet zelf het initiatief zal nemen, maar een aantal door hem vertrouwde aanhangers zal autoriseren contacten in het buitenland aan te knopen die bij een redelijke kans van slagen door hem kunnen worden overgenomen.

III.2. Activiteiten van "generaal" II

"Generaal" II die sedert september 1976 goede betrekkingen onderhoudt met de Westafrikaanse staat Benin, zou het voornemen hebben om binnenkort een bezoek te brengen aan Senegal.

Zijn relatie met Benin heeft in het afgelopen jaar weinig nieuwe gezichtspunten opgeleverd. Geruchten, als zouden leden van de II groepering in de gelegenheid worden gesteld een militaire opleiding te volgen in Benin, blijken tot op heden illusoir.

De met enige regelmaat in Benin verblijvende Zuidmolukkers houden zich slechts bezig met de bewaking en het schoonhouden van het pand dat door de regering van Benin aan "generaal" II als residentie ter beschikking is gesteld.

III.3. Bezoek van II aan Moskou

Eind september 1977 bracht de Zuidmolukker II uit Heer een achtdaags bezoek aan de Sovjet Unie (Leningrad en Moskou).

Voor zijn vertrek naar de Sovjet Unie heeft hij in eigen kring uitgelaten met de Sovjets van gedachten te willen wisselen over eventuele steun van de Sovjet Unie aan een toekomstig vrij Ambon.

Hoewel hij in het weekblad "Accent" van 12 november 1977 hoog opgeeft van de betrekkingen die hij in Moskou zou hebben aangeknoopt, lijkt, gelet op eerdere ervaringen, de nodige reserve ten aanzien van de uitspraken van II geboden. Zijn bezoek aan de Sovjet Unie droeg een individueel karakter en was op geen enkele wijze geautoriseerd. Het wordt in hoge mate betwijfeld of de Sovjets tegenover een individuele Zuidmolukker concrete uitspraken zullen hebben gedaan. Een nader onderzoek wordt ingesteld.

IV. Samenvatting

Na de terreuracties van mei/juni 1977 heeft zich binnen de Zuidmolukse gemeenschap een nagenoeg identieke ontwikkeling voorgedaan als na de terreuracties van december 1975, zij het, dat één en ander zich in een korter tijdsbestek heeft afgespeeld.

Opnieuw was er sprake van een opleving van activiteiten, zowel van de Zuidmolukse leiding als van de jongeren; opnieuw werden bepaalde verwachtingen gewekt en trachtte men de contactsituatie, in- zowel als extern te verbeteren. In dit kader hebben in de afgelopen weken oriënterende gesprekken plaatsgevonden met organisaties als Pax Christi, het Landelijk Actie Comité Zuidmolukkers, maar ook met leden van de Commissie KÖBBEN.

Hierbij zij echter opgemerkt dat de Zuidmolukkers die aan deze besprekingen deelnemen, geenszins representatief zijn voor een grotere, meer op acties beluste achterban. Het was juist deze groep, die niet in de overlegsfeer participeert, waaruit begin september 1977 de ernstige ongeregeldheden voortkwamen. Opmerkelijk daarbij is dat het hierbij om merendeels jeugdige Zuidmolukkers gaat.

Op grond van het hierboven geschetste totaalbeeld zou derhalve opnieuw met toenemende frustraties bij een aantal radicale elementen rekening moeten worden gehouden.

november 1977